

Ա Վ Ե Տ Ի Ք Ի Ս Ա Հ Ա Կ Յ Ա Ն

(Մենդյան 80-ամյա հոբելյանի առթիվ)

րացավ հայ մեծանուն բանաստեղծ Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 80-ամյակը:

Հայ իրականության մեջ ոչ մի գրող իր կենդանության օրոք չի արժանացել համաժողովրդական այնպիսի սիրո ու փառքի, ինչպես Ավետիք Իսահակյանը: Մեծ թե փոքր, կին թե տղամարդ, գիտնական թե շինական, բանվոր թե մտավորական, աշակերտ թե ուսանող՝ բոլորը հանաչում են նրան դեմքով, գիտեն անձամբ և ուր էլ հանդիպելիս լինեն, խորին ակնածանքով ողջունում են իրենց սիրելի բանաստեղծին, հարգանք մատուցում նրան:

Վարպետ... այսպես է կոչում նրան հայ ժողովուրդը: Հոգեթուվ խոսքի, խորունկ մտքերի, շարմաղ երգերի աննման վարպետ: Երգեր, որոնք հյուսվել են ժողովրդի սրտից, ժողովրդի համար՝ հայկական բնաշխարհի երկնքում գույներով:

Ավետիք Իսահակյանի գրական լավելի քան 60-ամյա գործունեությունը սերտորեն կապված է եղել հարազատ ժողովրդի կյանքի, նրա պատմության վերջին, հուղումնալից շրջանի հետ: Նա անսահման սիրով երգել է Հայրենի երկիրը, նրա չքնաղ բնությունը, Արագածի մանինները, Շիրակի ծփոն արտերը, շինականի կյանքը: Նա տեսել ու խորապես վերապրել է հարազատ ժողովրդի անցյալի թշվառությունն ու զրկանքը և դառնորեն երգել՝

«Ա՛խ, մե՛ր սիրտը լի՛ք դարդ, ցավ,
Օր ու արև չտեսա՛մք...»:

Դրա հետ միասին բանաստեղծի ըմբոստողին չի կամեցել հաշտվել այդ թշվառության հետ և նա պայքարի է կոչել ժողովրդին՝ հնչեցնելով ազատության զանգը, հանուն երջանիկ կյանքի, հանուն ժողովուրդների եղբայրության:

Իսահակյանը մեծ հայրենասեր է: Հայրենասիրական բուռն շնչով է համակված նրա

ողջ ստեղծագործությունը և հասարակական բովանդակ գործունեությունը: Անգամ նրա խորապես սիրալին, լիրիկական երգերում կամ այն երգերում, որոնք նվիրված են բնության նկարագրությանը, զգացվում են Հայրենի երկրի շունչը, նրա գունեղությունը, համն ու հոտը: Հայրենի երկրի, հայրենի օջախի կարոտը նա խորապես զգացել է միշտ, աշխարհի բոլոր ծայրերում, ո՛ւր էլ որ եղել է: Որքա՛ն ուժեղ է հնչում բանաստեղծի սերը դեպի Հայրենիքը նրա հետևյալ տողերում՝

«Պիտի փարվեմ չ՛հնաղ լանջիդ՝
Դարձան վարդով ցե՛ծո՛ւն.
Եվ մայրական անհուն շնչիդ՝
Ցուրեն արտով ծրի՛ղմն:

Վա՛ն ու հզո՛ւր քո ապագան
Կայծակում է իմ դեմ.
Դո՛ւ, հավերժող իմ Հայաստան,
Անուն քա՛ղցր ու վե՛սմն:

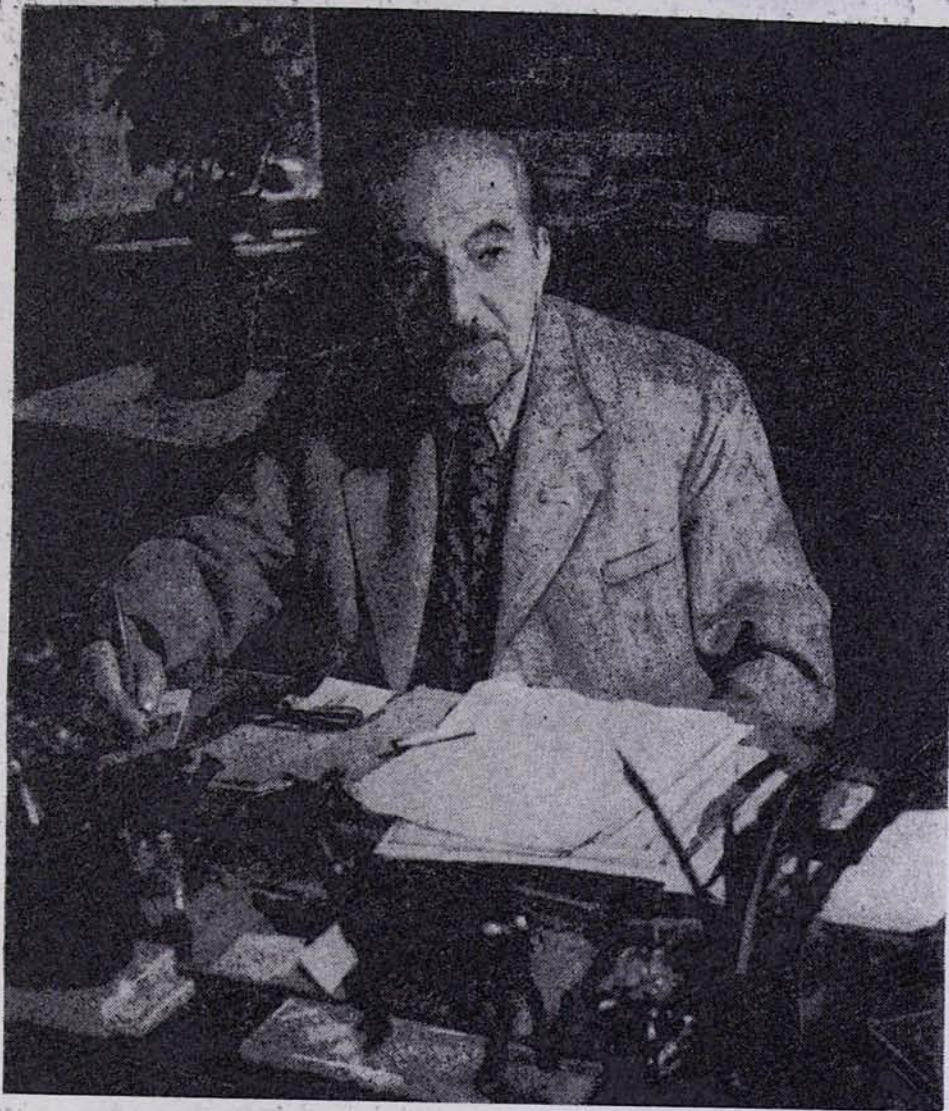
Իր տաղանդի ողջ գործում Ավետիք Իսահակյանը երգել է մարդուն, թափանցել նրա հոգեկան աշխարհի ծալքերը, արտահայտել մարդկային վիշտը, նրա ճակատագիրը, փորձել է որոշել մարդու տեղը կյանքում: Իր այդ որոնումների մեջ բանաստեղծը շատ է դեգերել, երբեմն հիասթափվել մարդուց, կյանքից, հիասթափվել մարդկային առաքինությունների նկատմամբ, բայց և այնպես միշտ մնացել է հումանիստ, մեծ մարդասեր: Իր հոռետեսական մտորումների ամենածանր պահին անգամ նա գրել է՝

Ատելու չափ սիրի՛ր մարդկանց, բայց
լավություն միշտ արա:

Մարդը միշտ եղել է մեծ բանաստեղծի մտորումների առարկան: Նա կամեցել է մարդու մեջ տեսնել միայն ազնիվ, առաքինի գծեր և, ընդհակառակը, վշտացել է երբ

չի գտել աշխարհի հատկանիշներ: Վշտանալով հանդերձ, նա հիասթափվել է, հեռացել անասնադնները, մենուսթյան մեջ որոնել իր վշտի ամոքումը: Սակայն խորապես մարդասիրական նրա հոգին չի կարողացել տանել ավազուտների անձկությունը և բանաստեղծը կրկին վերադարձել է իր սիրած մար-

կոանդով նվիրվեց վերածնված Հայրենի երկրի վերաշինության գործին: Իր փայլուն գրչի հետ միասին, նա Հայրենիքին նվիրաբերեց իր տակավին կենսունակ ուժերը, երկարամյա կյանքի փորձը, բազմակողմանի գիտելիքները: Այդ սլահից սկսած ծավալվում է նրա հասարակական բեղմնավոր գոր-

Վարպետը աշխատասեղանի առջև

դու մոտ՝ այլ կերպ որոնելու և գտնելու իրեն կրաղեցնող հարցերի պատասխանը:

Նվ սովետական իրավակարգը վճռականորեն օգնել է բանաստեղծ-մտածողին գտնելու մարդկային ճակատագրի հետ կապված շատ հարցերի պատասխանը:

...Քսան տարի առաջ ընդմիշտ վերադառնալով Հայրենիք, Ավետիք Իսահակյանը ողջ

ծունեության շրջանը: Սիրելի Վարպետը ամենագործոն մասնակցություն է ցույց տալիս հայ գրականության և արվեստի հետագա զարգացման հետ կապված ամեն տեսակի հարցերի լուծմանը: Նա սերտորեն կապված է Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի, հասարակական մի շարք կազմակերպությունների հետ, 15 տարուց ի վեր

վարում է Հայաստանի Գրողների միության վարչության նախագահի պաշտոնը, նա խաղաղության համար մղվող պայքարի ամենակտիվ մասնակիցներից է:

Ավետիք Իսահակյանը սերտորեն կապված է Ս. էջմիածնի հետ: Նա Մայր Աթոռի լավագույն բարեկամներից է՝ պատրաստ իր ջանքերը նվիրելու նրա ծաղկման համար: Ավետիք Իսահակյանը պատգամավոր է եղել 1945 թվականի Ազգային-եկեղեցական ժողովի: Վերջին տասը տարում Վարպետը ամենագործուն և սիրալիր մասնակցություն է ունեցել Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի աշխատանքներում: Նա 1955 թվականի Ազգային-եկեղեցական ժողովի պատգամավոր էր ընտրված Բաքվի թեմից և պատգամավորական լիազորություն ուներ Կոստանդնուպոլսի Պատրիարքարանից: Ազգային-եկեղեցական ժողովը բարձր գնահատելով հայ ժողովրդի մեծանուն զավակի մատուցած ծառայությունները Ս. էջմիածնին, նրան ընտրեց Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի պատվավոր անդամ:

Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 80-ամյա հորեկյանը վերածվեց իսկական համաժողովրդական տոնի: Հայաստանի քաղաքներում, շրջանային կենտրոններում, ուսումնական բարձրագույն հաստատություններում տեղի ունեցան հանդիսավոր երեկոներ, գիտական սեսիաներ, գրական երեկոներ:

Հոկտեմբերի 29-ին Նրեանում, Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի թատրոնում այդ նշանակալից տարեթվի առթիվ տեղի ունեցավ հորեկյանական հանդիսավոր երեկո: Հայ մեծանուն բանաստեղծին իրենց հարգանքը մատուցելու համար եկել էին գրողներ, գիտության գործիչներ, արվեստագետներ, Սովետական Միության եղբայրական ռեսպուբլիկաների գրական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև մեծ թվով հասարակություն:

Նախագահություն սեղանի մոտ տեղ էին գրավել Սովետական Հայաստանի կառավարության անդամները՝ Ս. Թովմասյան, Հ. Մարգարյան, Բ. Մարտիրոսյան, Ա. Շահինյան, ակադ. Վ. Համբարձումյան և ուրիշները: Հորեկյանական հանդեսին ներկա էր նորին Ս. Օժոթյուն Տ. Տ. Վազգեն Ա. Ամենաթն Հայոց Կաթողիկոսը, որի համար տեղ էր հատկացված թատրոնի պատվո օթյակում: Վեհափառ Հայրապետին ողբկցում էին գերաշնորհ Տ. Շափարը եպիսկոպոս Գույում-

ճյանը, գերաշնորհ Տ. Սահակ եպիսկոպոս Տեր-Հովհաննիսյանը, հոգեշնորհ Տ. Կոմիտաս վարդապետ Տեր-Ստեփանյանը:

Ներածական ընդարձակ խոսքով հանդիսավոր երեկոն բացեց կառավարական հորեկյանական հանձնաժողովի նախագահ գրականագետ Էդ. Թովչյանը:

«Սովետական Հայաստան» օրաթերթի խմբագիր Հովհաննես Բաղդասարյանը ներկա եղողների բոլոր ծափահարությունների ներքո, կարգաց Սովետական Հայաստանի Կոմունիստական պարտիայի Կենտրոնական Կոմիտեի, Հայկական ՍՍՄ Գերագույն Սովետի նախագահության և Հայկական ՍՍՄ Մինիստրների Սովետի ողջույնը՝ ուղղված Ավետիք Իսահակյանին:

ՍՍՄՄ Գրողների միության վարչության անունից հորեկյանի ջերմորեն ողջունեց ռուս նշանավոր բանաստեղծ-առակագիր Ս. Միխալկովը:

Մեծանուն բանաստեղծին իրենց ողջույնի խոսքն ասացին՝ Հայկական ՍՍՄ Գիտությունների ակադեմիայի կողմից՝ Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանը, Հայաստանի Գրողների միության կողմից՝ Գ. Սարյանը, Վրաստանի Գրողների միության կողմից՝ զրամատուրգ Շ. Դադիանին, Ուկրաինայի Գրողների միության կողմից՝ Ի. Նեխոդան, Ադրբեջանի Գրողների միության կողմից՝ Օ. Սարիվելին, Հայկական ՍՍՄ Կուլտուրայի մինիստրության կողմից՝ Ա. Շահինյանը և ուրիշները:

Հորեկյանի հասցեով ստացված էին մեծ թվով ողջույնի հեռագրեր, որոնց թվում Ա. Միկոյանից, Սովետական Միության մարշալ Ի. Բաղրամյանից, Ադմիրալ Ի. Իսակովից, ակադեմիկոսներ Լ. Օրբելուց, Հ. Օրբելուց, Ե. Հաարաթյանից, ինչպես նաև Մոսկվայի, Լենինգրադի, Կիևի, Թբիլիսիի, Բաքվի, Մինսկի, Ռիգայի և Սովետական Միության այլ վայրերի գրական ու հասարակական կազմակերպություններից:

Սովետական Միության Գերագույն Սովետի նախագահության 1955 թվականի հոկտեմբերի 29-ի Հրամանագրով, գեղարվեստական գրականության բնագավառում մատուցած աչքի ընկնող ծառայությունների համար, ծննդյան 80-ամյակի կապակցությամբ Ավետիք Իսահակյանը պարգևատրվել է Լենինի շքանշանով:

Հ. ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

